

LINGO!
języki nieobce

POLSKI C2

MEGATEST

Polish in Exercises
Польский в упражнениях
Польська мова в тестових завданнях

**SPRAWDŹ
SIĘ SAM!**
TEST YOURSELF!
ПРОВЕРЬ СЕБЯ!
ПЕРЕВІР СЕБЕ!

Idealna pomoc do nauki języka polskiego:

- na poziomie C2
- przed egzaminem państwowym
- dla studentów, lektorów, samouków

Stanisław Mędak

POLSKI C2 **MEGATEST**

Polish in Exercises

Польский в упражнениях

Польська мова в тестових завданнях

LINGO
języki nieobce

Konsultacja: Ewa Optołowicz, professeur agrégé, INALCO Paris
Konsultacja językowa (ros. i ukr.): Konstanty Dalecki

Redakcja: Anna Laskowska

Projekt graficzny okładek Lingo: 2-arts, Marcin Rojek
Zdjęcie na okładce: © asiln – Fotolia.com

Producent wydawniczy: Marek Jannasz

LINGO
języki nieobce

www.jezykinieobce.pl

ISBN wydania elektronicznego: 978-83-7892-217-9

© Copyright by Stanisław Mędak

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2014

Skład: Igor Nowaczyk

Spis treści

WSTĘP	5
CZĘŚĆ I. ZAGADNIENIA TEMATYCZNE. Gramatyka i składnia	7
	ZT – zadania testowe
1. Rzeczowniki	8
1.1. Rzeczowniki osobliwe – <i>singularia</i> i <i>pluralia tantum</i>	ZT 1-10 8
1.2. Rzadko używane rzeczowniki	ZT 11-15 18
1.3. Rzeczowniki zapożyczone	ZT 16-25 22
1.4. Łączliwość składniowa rzeczowników odczasownikowych ...	ZT 26-30 30
2. CZASOWNIKI	35
2.1. Czasowniki nieregularne	ZT 31-35 35
3. CZASOWNIKI OSOBLIWE	39
3.1. Czasowniki zeremiejskowe i jednomiejscowe	ZT 36-38 39
3.2. Niesobowe formy czasowników	ZT 39-41 42
4. ŁĄCZLIWOŚĆ SKŁADNIOWA CZASOWNIKÓW	45
4.1. Połączenia składniowe z czasownikami różnego typu	ZT 42-71 45
5. ASPEKT	67
5.1. Kategoria aspektu. Gniazda słowotwórcze	ZT 72-76 67
5.2. Czasowniki dwuaspektowe	ZT 77-81 72
5.3. Czasowniki prefiksalne	ZT 82-88 76
6. SŁOWOTWÓRSTWO CZASOWNIKÓW	83
6.1. Słowotwórstwo czasowników. Polisemia czasowników	ZT 89-93 83
7. PRZYMIOTNIKI	90
7.1. Łączliwość składniowa przymiotników	ZT 94-98 90
8. LICZEBNIKI	94
8.1. Składnia liczebników	ZT 99-108 94
8.2. Liczebniki zbiorowe	ZT 109-113 .. 102
8.3. Liczebniki w ciągach liczebnikowych	ZT 114-115 .. 106
8.4. Liczebniki ułamkowe	ZT 116-118 .. 108

8.5. Liczebniki i wyrazy wykazujące związek z liczbą	ZT 119-128 ..	111
9. ZAIMKI		119
9.1. Zaimki: <i>każdy</i> i <i>żaden</i> – odmiana i składnia	ZT 129-133 ..	119
10. IMIESŁOWY		123
10.1. Imiesłowy przymiotnikowe	ZT 134-138 ..	123
11. MODULANTY	ZT 139-143 ..	127
12. TRYBY		131
12.1. Tryb rozkazujący w połączeniu z wołaczem	ZT 144-153 ..	131
13. WYRAZ <i>się</i>		140
13. 1. Funkcje wyrazu <i>się</i>	ZT 154-158 ..	140
14. SKRÓTY I SKRÓTOWCE	ZT 159-161 ..	144
15. SKŁADNIA ZDAŃ		147
15.1. Spójniki – Wskaźniki zespolenia	ZT 162-173 ..	147
15.2. Składnia stylu potocznego	ZT 174-175 ..	158
16. NORMA JĘZYKOWA		160
16.1. Norma językowa, a zwyczaj używania różnych form językowych	ZT 176-183 ..	160
CZĘŚĆ II. ZAGADNIENIA UZUPEŁNIAJĄCE. Składnia		171
17. Wybór językowych znaków połączenia	ZT 184-203 ..	172
17.1. Alternatywne połączenia składniowe wybranych czasowników	ZT 204-208 ..	185
SKRÓTY		193
CYTOWANE PUBLIKACJE KSIĄŻKOWE		194
KLUCZ DO ZADAŃ		196
INDEKS		236
TEGO SAMEGO AUTORA		238

WSTĘP

Kolejny, trzeci już zestaw zadań testowych z języka polskiego jako obcego ze słowem „megatest” w tytule adresujemy do studentów obcojęzycznych, którzy opanowali język polski na poziomie C1.

Pomysł stworzenia autorskiej serii pomocy dydaktycznych z zakresu testowania, zapoczątkowany wydaniem w 2012 roku zbioru 374 ćwiczeń dla początkujących *Polski megatest**, był odpowiedzią na wzrastające zapotrzebowanie na polskim rynku wydawniczym na tego rodzaju pomoce dydaktyczne.

W roku 2013 ukazał się obszerny zbiór prawie 300 zadań testowych dla uczących się języka polskiego jako obcego na poziomie średnio ogólnym, zatytułowany *Polski B2 i C1. Megatest***. Niniejszy zbiór (ponad 200 zadań testowych) zamyka trzynomową serię przeznaczoną dla wszystkich obcojęzycznych miłośników polszczyzny, którzy **chcą się sprawdzić, potwierdzić swoje umiejętności, ugruntować i utrwalić wiedzę językową, lepiej zrozumieć zależności w systemie języka polskiego.**

Koncepcja ostatniego tomu przeznaczzonego dla użytkowników obcojęzycznych w niczym nie odbiega od standardów zastosowanych w pierwszych dwu tomach. Zmienia się jedynie rozmiar obszaru językowego, zwłaszcza ze względu na wagę i kompleksowość zagadnień gramatycznych dotyczących składni i poprawności językowej. Granicę merytoryczną zadań testowych wyznaczyły zatem propozycje zawarte w standardach wymagań dla poziomu C2, opublikowane w 2004 roku w przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w Dzienniku Ustaw***. Z ministerialnego wykazu dwudziestu pięciu zagadnień gramatycznych i składniowych wybraliśmy te, które naszym zdaniem najlepiej obrazują wspomnianą kompleksowość polszczyzny i tym samym zasługują na uwagę. Oto one: z zakresu składni i aspektu czasowników:

- czasowniki dwuaspektowe,
- czasowniki łączące się z bezokolicznikami,
- czasowniki łączące się z wyrazem się,
- czasowniki osobliwe (zeromiejscowe, jednomiejscowe, nieosobowe formy czasowników),
- czasowniki prefiksalne,
- gniazda słowotwórcze czasowników,
- połączenia składniowe wybranych czasowników;

---

* S. Mędak, *Polski megatest. Polish in Exercises*, Wydawnictwo Lingo, Warszawa 2012, s. 387 (poziomy: A1, A2, B1).

** S. Mędak, *Polski B2 i C1. Megatest*, Wydawnictwo Lingo, Warszawa 2013, s. 358 (poziomy: B2, C1).

*** Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 15.10.2003 r. w: Dziennik Ustaw, poz. 1871 nr 191 z 2003 r.; przedruk w: http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_pr_1997-2006/rozp_255.pdf. Zob. również: S. Mędak, *W świecie polszczyzny. Podręcznik do nauczania języka polskiego dla obcokrajowców. Poziom C2 – dla zaawansowanych*, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 2007, s. 23–24.

z zakresu fleksji i składni rzeczowników i przymiotników:

- łączliwość składniowa rzeczowników odczasownikowych,
- tak zwane rzeczowniki osobliwe (*singularia i pluralia tantum*), rzeczowniki rzadko używane i zapożyczone,
- łączliwość składniowa wybranych przymiotników;

z zakresu fleksji i składni liczebników oraz wyrazów wykazujących związek z liczbą:

- liczebniki zbiorowe, ułamkowe i wyrazy typu *ile, kilka, tyle, wiele*,
- liczebniki w ciągach liczebnikowych;

z zakresu składni języka polskiego i normy językowej (20% całości publikacji):

- wskaźniki zespolenia; spójniki,
- językowe znaki połączenia,
- alternatywne połączenia składniowe wybranych czasowników,
- styl potoczny,
- norma językowa a zwyczaj używania form językowych.

Wszystkie zadania testowe zbioru zatytułowanego *Polski C2. Megatest* zostały przygotowane zgodnie ze standardami europejskimi. W ponad 200 zestawach wykorzystano różne typy zadań z użyciem obiektywnych i zróżnicowanych technik testowych. Leksykę kilku tysięcy wypowiedzi świadomie nasączono wyrazami, związkami wyrazowymi, idiomami, aforyzmami o dużej frekwencyjności, ważnymi i użytecznymi w akcie mowy i języku pisanym. Większość zadań testowych (wraz z wydzielonymi rozdziałami 15 i 16 oraz częścią II) obejmuje najistotniejsze, i często najtrudniejsze zjawiska z zakresu składni polskiej oraz poprawności z zastosowaniem koncepcji dwupoziomowej normy językowej – wzorcowej i w stopniu znacznie mniejszym – użytkowej.

Mamy nadzieję, że użytkownicy niniejszej publikacji (zwłaszcza ci, którzy się przygotowują do egzaminów państwowych różnego typu) skutecznie i z wynikiem bardzo dobrym sprostają wymaganiom stawianym przez komisje egzaminacyjne w Polsce i poza Polską.

Liczymy również na to, że ten zbiór będzie dla jednych ciekawym materiałem wyjściowym do zajęć z gramatyki praktycznej (fleksja osobliwych i rzadziej używanych leksemów, składnia, poprawność gramatyczna i syntaktyczna, łączliwość składniowa), dla innych zaś – wzorcem do indywidualnego opracowywania ćwiczeń i testów na zajęcia językowe i egzaminy pod wszystkimi szerokościami geograficznymi.

Wszystkim życzymy wyników 100/100!

UWAGA! Zgodnie ze wskazówkami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Sportu: „Zdający egzamin na poziomie zaawansowanym powinni rozumieć bez trudności treść i intencje wszystkich rodzajów wypowiedzi mówionych; także tych, które zawierają wyrażenia nacechowane, idiomatyczne, potoczne i regionalne”, uwzględniamy w zadaniach testowych słownictwo oraz konstrukcje składniowe wywodzące się z polszczyzny potocznej.

Stanisław Mędak

CZĘŚĆ I

ZAGADNIENIA TEMATYCZNE

Gramatyka i składnia

1. RZECZOWNIKI

1.1. Rzeczowniki osobliwe – *singularia i pluralia tantum*

ZADANIE 1

Copyright by S. Mędak

Proszę połączyć rzeczowniki zbiorowe, które oznaczają mnogość z właściwymi formami zaimków wskazujących i czasowników.

WZÓR

0. ambasadorostwo ‘ambasador z żoną’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

zaszczycili nas

zaszczyciło nas

1. chuliganeria ‘grupa chuliganów’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

ta

połączenie z czasownikami:

krzyczeli

krzyczała

2. duchowieństwo ‘ogół osób, które przyjęły święcenia kapłańskie’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

wstało

wstali

3. dzieciarnia ‘o dzieciach jako niezróżnicowanej wewnętrznie całości’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ta

te

połączenie z czasownikami:

bawiła się

bawiły się

4. głupota ‘brak wiedzy lub inteligencji’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ten

ta

połączenie z czasownikami:

zwyciężył

zwyciężyła

5. kuzynostwo ‘kuzyn z żoną’

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

to

połączenie z czasownikami:

przyjechało

przyjechali

6. małżeństwo 'mąż i żona'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

to

połączenie z czasownikami:

zostało unieważnione

zostali unieważnieni

7. młodzież 'ogół młodych ludzi'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

ta

połączenie z czasownikami:

śpiewali

śpiewała

8. narzeczeństwo 'narzeczona i narzeczony, zaręczona para; narzeczeni'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

trwali

trwało

9. państwo 'pan i pani'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

te

połączenie z czasownikami:

przyszli

przyszło

przyszliście

10. rodzeństwo 'dzieci urodzone z tych samych rodziców'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

to

ci

połączenie z czasownikami:

wyjechali

wyjechało

11. starszyzna 'grupa osób mająca władzę nad jakąś zbiorowością'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ta

ci

połączenie z czasownikami:

radzili

radziła

12. studenteria (pot.) 'ogół studentów'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ci

ta

połączenie z czasownikami:

zbierała się

zbierali się

13. włoszczyzna 'różne warzywa jako wewnętrznie niezróżnicowana całość'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

ta

te

połączenie z czasownikami:

dusiła się

dusiły się

14. wujostwo 'wuj i jego żona'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

- ci
- to

połączenie z czasownikami:

- cieszyli się
- cieszyło się

15. zwierzyzna 'wolno żyjące zwierzęta różnych gatunków'

połączenie z zaimkami wskazującymi:

- te
- ta

połączenie z czasownikami:

- uciekały
- uciekała

ZADANIE 2

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych i towarzyszących im wyrazów.

WZÓR

To są moje spodnie.

→ Nikomu nie pożyczam moich spodni.

1. To są rozpadające się drzwi.

→ Nigdy nie otwieram tych .....

2. To są moje sanki.

→ Nikomu nie pożyczam .....

3. To są pańskie dobra.

→ Dbam o ....., jak o własne dzieci.

4. To są twoje najlepsze skrzypce.

→ Czy grasz często na tych .....

5. Moje szachy są wyjątkowe.

→ Nikt nie ma tak .....

6. To są moje spodenki!

→ Nie zabieraj mi .....

7. To są wygodne tenisówki do biegania.

→ Brakuje mi ..... do chodzenia.

8. Czy możesz otworzyć te ciężkie wrota?

→ Nie. Nie mogę otworzyć .....

9. Chciałem zagrać coś na moich skrzypcach.

→ Okazało się, że nie wzięłem .....

10. Papież urodził się w słynnych Wadowicach.

→ Muszę kiedyś jechać do .....

ZADANIE 3

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych.

WZÓR

Mówisz ciągle o Katowicach!

→ Chcę choć raz pojechać z tobą do Katowic!

1. Marzysz o Indiach!
2. Karkonosze są w Polsce i Czechach?
3. Łazienki są w Warszawie?
4. Niemcy są najpiękniejszym krajem?
5. Hradczany są w Pradze?
6. Tychy są blisko Katowic?
7. W Tatrach są niedźwiedzie brunatne?
8. Baleary to wyspy hiszpańskie?
9. Balkany to niebezpieczny region?
10. Znasz Węgry?

- Jedź do ..... w tym roku!
→ Pojedźmy w polskie ..... !
→ Chciałbym pojechać do .....
→ Nigdy nie byłem w ..... !
→ Nic nie słyszałem o .....
→ Nie. To Katowice są blisko .....
→ A więc jedziemy w ..... !
→ Nigdy nie byłem na ..... !
→ Wiele zbrojnych konfliktów było na .....
→ Nie. Nie znam ....., ale znam dwóch Węgrów.

ZADANIE 4

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych.

WZÓR

Czy on ma jakąś wiedzę?

→ Tak. On ma dużo wiedzy.

1. Czy masz jeszcze kawę?
2. Czy oni mają broń?
3. Czy to drzewo ma zimą listowie?
4. Czy on ma jakiś dorobek?
5. Czy masz bizuterię?
6. Czy macie w tym sklepie klentelę?
7. Czy macie jeszcze amunicję?
8. Czy masz odzież na zimę?
9. Czy w tym lesie jest zwierzyna?
10. Czy macie zboże do zasiewów?

- Tak. Mam jeszcze kilogram .....
→ Tak. Oni mają mnóstwo .....
→ Nie. To drzewo nie ma .....
→ Nie. On nie ma żadnego .....
→ Tak. Mam dużo .....
→ Tak. Na razie mamy trochę .....
→ Tak. Mamy jeszcze dużo .....
→ Tak. Mam dużo ..... na zimę.
→ Tak. W tym lesie jest mnóstwo .....
→ Tak. Mamy tony ..... do zasiewów.

ZADANIE 5

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników zbiorowych i łączących się z nimi wyrazów.

WZÓR

Czy masz tylko jedne sanie? → Nie. Mam (2) dwoje sań a. sani.

1. Czy masz drobne?

→ Nie. Nie mam (żadny) .....

2. Czy masz okulary?

→ Nie. Nie mam dzisiaj (swój) .....

3. Czy lubisz lody waniliowe?

→ Nie. Nie lubię (domowe) .....

4. Czy kupiłeś nowe slipy?

→ Tak. Kupiłem (dwa) .....

5. Było zimno, więc naciągnął jedne grube kalesony, a potem drugie.

→ Naciągnął na siebie (dwa) .....

6. Wchodziliśmy przez jedne, albo przez drugie drzwi do instytutu.

→ Do instytutu można było wchodzić przez (dwa) .....

7. Czy wzięłaś moje nożyczki?

→ Nie. Mam na stole (dwa, swój) .....

8. Śniło mi się, że widziałem zwłoki dwóch ostatnich dyktatorów.

→ Śniło mi się (dwa) ..... dwóch ostatnich dyktatorów.

9. Zgubił jedne grabie, potem drugie i trzecie.

→ Zgubił w ciągu dnia (trzy) .....

10. Miał w ręce jedne kombinerki, drugie w kieszeni, a trzecie w torbie.

→ Miał w sumie (trzy) .....

ZADANIE 6

Copyright by S. Mędak

Proszę ustalić na podstawie kontekstu liczbę rzeczowników osobliwych i wpisać w miejsce kropek właściwe formy wyrazów z kolumny A.

WZÓR

drzwi

0.1. Zamknij wszystkie drzwi w pałacu!

0.2. Zamknij też drzwi do sypialni księżniczki!

A.

B.

skrzypce

1. Kupił ..... dla wszystkich trojga skrzypków.

2. Kupił pierwsze ..... dla syna.

nożyce

3. Miał jedne świetne ..... do metalu i drugie do cięcia kartonu.

4. Zgubił jedyne ..... do cięcia blachy.

nieszpory

5. Chodził na wszystkie ..... do parafialnego kościoła.

6. Rozchorował się, więc musiał opuścić swoje pierwsze

.....

nosze

7. Było dużo rannych, więc wynoszono z karetek wszystkie

.....

8. Na pierwsze ..... położono pierwszego rannego.

poprawiny

9. Na wsi po weselu ludzie robią .....

10. Na ..... naszej córki wydaliśmy kolejne dwa tysiące euro.

warcaby

11. Kupiono ..... w różnych cenach dla czterech par graczy.

12. Pożyczyłem z klubu jedne ..... do domu.

zwłoki

13. Po strzelaninie na ulicy leżały ..... policjantów i jednego cywila.

14. .... cywila nurzały się we krwi.

szorty

15. Kupował drogie, kolorowe ....., w które często się przebierał.

16. Dzisiaj kupił pierwsze białe .....

wagary

17. Chodził często na ..... z córką dyrektorki szkoły.

18. Dzisiaj nie poszedł na ....., ponieważ córka dyrektorki zasłała.

odwiedziny

19. Zrealizowali wszystkie spóźnione .....

20. Pierwsze ....., to była krótka wizyta u ukochanej siostry.

ZADANIE 7

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy jednobrzmiących rzeczowników osobliwych (*pluralia tantum* pochodne od *singularia tantum*) – modyfikatorów znaczenia.

WZÓR

0. cukier / cukry 1. 'słodka substancja m. in. do słodzenia', 2. 'substancje pochodzenia roślinnego konieczne dla procesów życiowych'

a. Spożywanie dużej ilości cukru może być szkodliwe dla zdrowia.

b. W organizmie człowieka występują zarówno cukry proste, jak i złożone.

1. lód / lody 1. 'woda zmieniona w ciało stałe', 2. 'zamrożona masa z mleka, cukru, jaj'

a. Najbardziej lubię ..... pistacjowe.

b. Ten region Syberii jest pokryty wiecznym .....

2. miłość / miłości 1. 'uczucie do kogoś / czegoś', 2. 'przedmiot (ktoś / coś) czyjejś miłości'

a. Przeżywała kolejną wielką, ale nieszczęśliwą .....

b. Wnuczka i wnuczek dla babci to były dwie największe ..... jej życia.

3. piasek / piaski 1. 'drobne, skalne ziarenka', 2. 'teren pokryty piaskiem, lotne piaski'

a. Z trudem szliśmy przez niekończące się ..... Sahary.

b. Ciężarówki zsypywały tony ..... do budowy centrum handlowego.

4. praca / prace 1. 'każda działalność człowieka zmierzająca do wytworzenia czegoś',
2. 'wytwór pracy'

a. Żadna ..... nie hańbi.

b. Od kilku miesięcy trwają ..... wykopaliskowe na krakowskim Rynku.

5. sól / sole 1. 'biała substancja używana do solenia', 2. 'pierwiastki konieczne dla organizmów żywych; występują w roślinach, w glebie'

a. Najbardziej znaną kopalnią w Polsce jest kopalnia ..... w Wieliczce.

b. .... to zwykle ciała stałe występujące w przyrodzie jako minerały oraz składniki wód.

6. śnieg / śniegi 1. 'kryształki lodu w postaci białych płatków', 2. 'wielka ilość śniegu pokrywającego jakąś powierzchnię'

a. Miałem wrażenie, że mój dorobek tyle go obchodził, co zeszłoroczny .....

b. Wieczne ..... Kilimandżaro robiły wrażenie na każdym turyście.

- 7. tłum / tłumy**   1. 'duża, niezorganizowana grupa ludzi zebranych w jakimś miejscu', 2. 'wielka liczba ludzi lub zwierząt'
- a. Rozpoznałem w ..... ulicznym oprawcę z byłego / byłej SB.
b. Pogrzeb papieża Jana Pawła drugiego zgromadził niezliczone ..... wiernych.
- 8. wino / wina**   1. 'napój alkoholowy otrzymywany m. in. z winogron', 2. 'ograniczona w jakiś sposób porcja wina (porcja, butelka, lampka)'
- a. Kupował zawsze ..... bułgarskie, bo były najtańsze.
b. Na imieniny kupił jedno ..... dla kilkunastu zaproszonych gości.
- 9. woda / wody**   1. 'przeźroczysta, bezbarwna ciecz, 2. 'zasoby wody znajdujące się w przyrodzie'
- a. Spuścił łódkę na ....., a porwana prądem rzeki łódka odpłynęła w stronę dal.
b. Wszystkie zanieczyszczenia i środki chemiczne przenikają do ..... gruntowych.
- 10. wojsko / wojska** 1. 'duża, zorganizowana grupa uzbrojonych ludzi, wyszkolonych do walki na wojnie', 2. 'oddziały żołnierzy jakiejś armii lub ich określony rodzaj'
- a. Mimo protestów rodziny poszedł do ..... na ochotnika.
b. Nieprzyjaciel skoncentrował swoje ..... wzdłuż wschodniej granicy naszego kraju.

ZADANIE 8

Copyright by S. Mędak

Proszę podkreślić właściwe definicje, które odpowiadają hasłom pogrubionym tłustym drukiem.

WZÓR

0. artyleria to:

- a. **jeden z rodzajów wojska;**
 b. **żołnierze służący w artylerii;**
 c. **ogół dalekonośnej broni.**

1. audytorium to:

- a. ogół słuchaczy jakiegoś wystąpienia;
 b. miejsce odbywania wykładów, sala wykładowa;
 c. widzowie w teatrze.

2. brud to:

- a. waga brutto;
 b. wszelkiego rodzaju substancje występujące na powierzchni czegoś, np. pył, proch, kurz itd.;
 c. płytkie miejsca w rzece.

3. brudy to:

- a. brudna bielizna;
- b. coś moralnie nagannego, zło;
- c. wszelkiego rodzaju niepożądane odpadki, nieczystości, śmieci .

5. dewizy to:

- a. wymienialne środki płatnicze; honorowane w obrocie międzynarodowym;
- b. obce waluty;
- c. zasady działalności banku.

7. juwenalia to:

- a. marsz ubogich;
- b. jednorazowa impreza w akademiku;
- c. tradycyjne święto studenckie.

9. realia to:

- a. ktoś, kto się liczy z faktami;
- b. dawna moneta Hiszpanii;
- c. stan rzeczywisty.

4. cnota to:

- a. dziewictwo, dziewiczość;
- b. pozytywna cecha charakteru, zaleta, przymiot;
- c. zespół wszelkich wartości moralnych: prawość, zacność.

6. drób to:

- a. ptactwo domowe hodowane ze względu na mięso, jaja i pierze, np. kury, kaczki, gęsi itd.;
- b. podroby;
- c. jadalne narządy zwierząt, np. wątróbki, serca.

8. pismo to:

- a. podanie do urzędu miasta;
- b. publikacja, wydawnictwo okresowe;
- c. system znaków graficznych.

10. studia to:

- a. wyższa szkoła o określonej specjalności;
- b. pracownia artysty malarza;
- c. proces zdobywania wiedzy; kształcenie się na wyższej uczelni, wedle określonego, ujętego w ramy czasowe programu.

ZADANIE 9

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy liczebnika *jeden*.

WZÓR

Jedni rodzice są biedni, druzzy bogaci.

1. .... atelier miał w domu, drugie w Akademii Sztuk Pięknych.
2. .... dzieje już opowiedział i zabierał się do opowiadania drugich.
3. .... kalesony miał brudne, a drugie czyste.
4. .... koszary były olbrzymie, drugie jeszcze większe.
5. Zjadłem ..... lody, ale mam ochotę na drugie.

6. Kupiłem dwie kostki masła. .... masło było dobre, drugie zjełczałe.
7. .... państwo młodzi wychodzili z urzędu, drudzy wchodzili.
8. .... perfumy pachną delikatnie, inne mają odurzający zapach.
9. .... powidła były ze śliwek węgierek, drugie z francuskich śliwek.
10. Posiałem ..... rzodkiewkę na całym zagonie, a drugą w ogródku.

ZADANIE 10

Copyright by S. Mędak

Proszę wstawić w miejsce kropek właściwe formy zaimków dzierżawczych *mój, twój... / nasz, wasz...* oraz przymiotników znajdujących się w nawiasach kwadratowych.

WZÓR

[mój] Moi rodzice są biedni. [biedny]

1. [mój] ..... urodziny były ..... [wspaniałe]
2. [twój]..... bielizna jest ..... [brudny]
3. [twój]..... dzinsy są ..... [tani]
4. [mój]..... narty są..... [stary]
5. [wasz] ..... obuwie jest ..... [lepszy]
6. [jego]..... plecy są ..... [szerszy]
7. [wasz] ..... juwenalia były ..... [udany]
8. [jego]..... pismo jest ..... [ładniejszy]
9. [jej] ..... sanki są ..... [mniejszy]
10. [twój] ..... imieniny są ..... [ważny]

→ [twój] A twoi są bogaci. [bogaty]

- [jego] A ..... będą ..... [wspanialszy]
- [mój] A ..... jest ..... [czysty]
- [mój] A ..... są ..... [drogi]
- [twój] A ..... są ..... [nowy]
- [nasz] A ..... jest ..... [gorszy]
- [mój] A ..... są ..... [węższy]
- [nasz] A ..... były ..... [krótki]
- [mój] A ..... jest ..... [brzydszy]
- [mój] A ..... są ..... [większy]
- [mój] A ..... są ..... [ważniejszy]

1.2. Rzadko używane rzeczowniki

ZADANIE 11

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy podkreślonych rzeczowników.

WZÓR

Ten człowiek to nasz bliźni.

Miłość bliźniego nie jest tylko nakazem moralnym.

1. Ten pan to gajowy naszego lasu.

Rolą ..... jest ochrona lasu.

2. Nad wyrębem lasu czuwa leśniczy.

Mamy zaufanie do naszego .....

3. Motorniczy kieruje tramwajem.

Mamy dobrze wyszkolonych .....

4. Myśliwy to ktoś, kto poluje na zwierzęta, to znaczy: tropi je i zabija.

Nie lubię ....., bo oni zabijają bezbronne zwierzęta i niewinne ptaki dla przyjemności.

5. Każdy władca miał na dworze osobę, która zajmowała się dworskim stołem. Ta osoba nosiła tytuł – podstoli.

Z funkcji ..... awansował szybko na funkcję stolnika.

6. Rabbi to tytuł honorowy uczonego.

Widziałem jednego ..... w filmie.

7. Najwierniejszym przyjacielem profesora był jego stary służyący.

Czasami profesor prowadził ożywione dysputy ze swoim .....

8. Ten uczony był wielkim humanistą.

Niestety. Teraz już nie ma takich .....

9. Religii uczył nas młody wikary.

Bardzo lubiliśmy tego księdza .....

10. W naszym liceum woźny to była najważniejsza osoba.

Chłopcy bali się ....., ponieważ był to człowiek bez litości.

ZADANIE 12

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwą formę wykładnika rodzajowego (właściwe formy wykładników rodzajowych) podkreślonego (podkreślonych) wyrazu (wyrazów).

WZÓR

Jeden Polak mówi ten gaduła, a inny ta gaduła.

Zapamiętaj, że nie warto zdradzać swych tajemnic ani temu gadule, ani tej gadule.

1. Jeden Polak mówi ta goleń, drugi mówi !ten goleń.
Zapamiętaj, że jeśli boli cię przednia część nogi między kolanem a stopą, to boli cię ..... goleń, a nie moja.

2. Jedni mówią to kocisko, inni !ten kocisko.
Zapamiętaj, że jeśli zobaczysz na chodniku małego, pięknego kota i brudnego, wielkiego kota o złośliwym spojrzeniu, powiesz: Podoba mi się ten mały kot, ale nie podoba mi się ..... duże kocisko.

3. Jedni kupują !ten strucel, a inni tę strucłę.
Pamiętaj, że zawsze powinienesz prosić w ciastkarni o jedną ..... z powidłami.

4. Jeden lekarz mówi: ma pani dużą torbiel zęba, inny – ma pani !duży torbiel stawu, a jeszcze inny – ma pani !dużego torbiela.
Pamiętaj, że raczej ma zawsze pierwszy lekarz. Kiedy wrócisz do domu od dentysty powiesz, że masz znowu otwarcie ..... zęba.

5. Polacy czasami nie wiedzą, że są trzy rodzaje żołądzi. Jeśli podmuch wiatru strącił z dębu ostatni owoc tego drzewa, wykrzykniesz: *O jaki piękny, gładki i chropawy owoc!* Tego samego rodzaju użyjesz, kiedy grasz w karty i trzymasz w palcach kartę oznaczoną listkiem koniczyny. Mówisz wtedy: *mam jeszcze dwa* ..... (pot.). W innych sytuacjach musisz używać wyłącznie form rodzaju żeńskiego.

6. Pamiętaj, że państwo Mędakowie (pan Mędak i pani Mędak) to nie to samo, co słowo państwo łączące się np. z przymiotnikiem *polskie*. Jeśli dyskutujesz o nich, powiesz: lubię dyskutować o ..... Mędakach; jeśli lubisz dyskutować o Polsce, powiesz: lubię dyskutować o ..... polskim.

7. Jedni mówią kontrola, inni !kontrol.
Pamiętaj, że nawet ci, którzy używają niewłaściwej formy rzeczownika, nigdy nie powiedzą !wpadł kontrol, ale: ..... , a ja nie skasowałem biletu.

8. Jeśli ministrem edukacji narodowej jest pani o nazwisku Ola Owalska, powiesz: Wczoraj rozmawiałem z ..... .

9. Jeśli chcesz napisać w mianowniku liczby mnogiej cztery piękne słowa: kamea, idea, orchidea, statua, musisz pamiętać, że nawet w grupie rzeczowników należących do tej samej kategorii są wyjątki. Napiszesz więc: dwie ....., dwie ....., dwie ....., dwie ..... .

10. Jeśli przed procesem pani sędzia Kowalska i pan sędzia Kowalski zamieniali z tobą kilka słów; powiesz, że najpierw rozmawiałeś z ..... , a potem z ..... .

ZADANIE 13

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników podkreślonych w pytaniach oraz wypowiedziach.

WZÓR

Czy mogę rozmawiać z arcyksięciem?   Niestety, arcyksiążę dziś nie przyjmuje.

1. Czy mogę kupić tę statwę bogini?

Niestety, ta ..... nie jest wystawiona do sprzedaży.

2. Jaka jest pleć tego osobnika?

Ten osobnik jest ..... żeńskiej.

3. Zobacz, w spiżarni biega jakaś mysz.

Nie przejmuj się! Wczoraj widziałem w tej spiżarni kilkanaście .....

4. Ta bufetowa ze Śląska pracuje tutaj od lat.

Nie lubię tej ..... ze Śląska.

5. Moja kotka ma znowu młode.

A moja, nie ma już ..... od kilku lat.

6. Poproszę dwa jasne dla mnie i dla mojego kolegi.

Przykro mi, nie mamy dzisiaj ..... . Mamy tylko ciemne.

7. Dlaczego w tym szpitalu pracuje tylko jedna położna?

Ależ skąd, mamy dzisiaj na dyżurze aż pięć .....

8. Zobacz, jak piękna jest ta królowa na tym portrecie.

Już od kilku minut patrzę na tę ..... i wydaje mi się, że jest piękna w swej brzydocie.

9. Czy kupiłeś dla córek rajtuzy?

Oczywiście, kupiłam kilka par ..... na zimę.

10. Kupiłem dzisiaj pięć pięknych pomarańczy.

Doskonale, zjem sobie jedną ..... przed kolacją.

ZADANIE 14

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników oraz łączących się z nimi innych części mowy, zgodnie z zasadami normy wzorcowej polszczyzny.

WZÓR

Przed mną leżał soczysty kotlet.

→ Zjadłem ten soczysty kotlet z dużym apetytem.

1. Czy masz papierosy?

→ Przykro mi. Mam tylko (1 *papieros*) .....

2. Popatrz na niego! On nie ma zębów!
→ Ależ skąd! Ma przecież (1 ząb) .....
3. Czy lubicie smutne mazurki?
→ Nie. Wysłuchałem (1 smutny mazurek) ..... i mam dość!
4. Spędziliście wspaniałe dni nad jeziorami mazurskimi, tak?
→ Ależ skąd! Spędziliśmy tylko (2, dzień) .....
5. Zwiedziliśmy getto podgórskie w Krakowie.
→ W ..... podgórskim zobaczyliśmy ruiny murów otaczających kamienice.
6. Przed nami kłusowało siedem wspaniałych koni.
→ Chłopcy próbowali biec za siedmioma kłusującymi .....
7. Każdemu posłowi nadaje się specjalny przywilej.
→ Posłowie korzystają z wielu .....
8. Udzielna księżna wydała rozkaz swoim poddanym.
→ Niestety, nikt nie podporządkował się rozkazowi udzielnej .....
9. Kupiłem różnokolorowe podkoszulki dla moich synów.
→ Najbardziej kolorowy ..... będzie dla najmłodszego synka.
10. Przed nami pojawiła się wataha opryszków.
→ Nikt nie mógł dać rady tej ..... opryszków.

ZADANIE 15

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczownika *państwo* w zn. 1. 'grupa mężczyzn i kobiet; osoby różnej płci', 2. 'pan młody i pani młoda', 3. 'kraj', 4. 'małżeństwo' (w połączeniu z nazwiskiem).

WZÓR

Polska to demokratyczne państwo mające swój rząd, ustrój, swoje prawa itd.

1. W wielu krajach europejskich rządy w ..... sprawuje Sejm, prezydent lub premier.
2. Moja mama dorabiała prasowaniem i gotowaniem obiadów u ..... Gęsińskich.
3. Większość zabytków historycznych należy do ..... i Kościoła.
4. Głową ..... w Polsce jest prezydent.
5. Jacyś ..... chcieli się zobaczyć z panem dyrektorem.
6. Nigdy nic nie słyszałem o ..... Kaczyńskich, o których kiedyś tak dużo się mówiło.
7. Kowalscy wzbogacili się na nielegalnym handlu, a teraz udają wielkich .....
8. Słowacja to nowo powstałe państwo graniczące z Polską. Długo rozmawialiśmy o tym młodym ..... ze Słowakami.
9. W jednej karocy jechali państwo młodzi. Za ..... jechała mniejsza karoca z ich rodzicami.
10. Rektor wszedł do Sali Senackiej i zwrócił się do zebranych tymi oto słowy: „Wielmożni ....., chciałem otworzyć pierwsze w tym roku posiedzenie Senatu naszego uniwersytetu”.

1.3. Rzeczowniki zapożyczone

ZADANIE 16

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczowników zapożyczonych.

WZÓR

Kupiłem bardzo drogie wideo. → Codziennie oglądam filmy na wideo.

1. Zostałem zaproszony na tournée do Francji. → Wyjadę na pierwsze zagraniczne .....
2. Sprzedają włoskiego fiata zajmował się autoryzowany dealer. → Chciałem porozmawiać z tym ..... o nowych modelach tej marki.
3. Kupiłem szafkę w stylu chippendale. → Wszyscy zachwycali się tym pięknym .....
4. Wszyscy koledzy słuchają muzyki techno. → A ja lubię stylu .....
5. W Krakowie utworzono nowe multikino. → W tym ..... proponują dobry program.
6. Znajomy hacker potrafił odkodować podwójnie kodowane kanały telewizyjne. → Coraz więcej nieuchwytnych ..... zajmuje się tą nielegalną działalnością.
7. To był najbogatszy biznesmen w tym kraju. → Prasa często pisało o tym .....
8. W szkole odbyła się spartakiada zimowa. → Wielu uczniów uczestniczyło w tej .....
9. Galicyzmy to zapożyczenia z francuskiego. → W języku polskim jest wiele .....
10. Bagietka to typowy rodzaj pieczywa we Francji. → W Polsce mamy też polskie .....

ZADANIE 17

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczowników zapożyczonych.

WZÓR

Rodzimy użytkownik języka po angielsku to native speaker. Dlaczego Polacy mówią: „On jest native speakerem?”

1. W polszczyźnie nie mamy odpowiednika angielskiego słowa *manager*. Dlatego Polacy mówią: Mój tata jest ..... w dużej firmie handlowej.
2. Wpływowa grupa, która wywiera nacisk na organy władzy to *lobby*. Powiedz, że chciałbyś zbudować silne ..... ekologów w Polsce.
3. *Laptop* to najpopularniejsze słowo w polszczyźnie ostatnich lat. Każde dziecko chce mieć swój ..... a. pot. swojego .....
4. Angielski wyraz *weekend* wszedł na stałe do współczesnej polszczyzny. Mówimy więc: Byłem na ..... / Wracam z ..... / Nudziłem się podczas ..... / Wybieram się na ..... w góry. / Ze względu na dzieci nie myślę o .....
5. Internacjonalizm *VIP* pojawia się coraz częściej w kolumnach polskich gazet. Jeśli miałeś szczęście rozmawiać z bardzo ważną osobistością, możesz powiedzieć: *Miałem szczęście rozmawiać przez pięć minut z tym* .....
6. Jeśli zostałeś zaangażowana do pracy jako *baby-sitter* i przez kilka godzin dziennie zajmujesz się odpłatnie cudzym maluchem, możesz powiedzieć: Jestem początkującą ..... – ..... u państwa Kwaśniaków.
7. Jeśli masz dwuosobowy rower, możesz powiedzieć, że jeździsz z żoną na wycieczki, bo macie *tandem*. Jeśli założyłeś zespół dwuosobowy i uczysz kolegę Anglika języka polskiego w zamian za naukę języka angielskiego, możesz powiedzieć, że pracujecie w .....
8. Jeśli jesteś Włochem i ktoś zaproponuje ci *lasagne*, czyli potrawę składającą się z płatków makaronowego ciasta przełożonych mielonym mięsem, serem, pieczarkami i beszamelem, powiedz mu, że masz dosyć ..... i, że wolisz polski bigos.
9. Japońska wódka wyrabiana z ryżu nazywa się *sake*. Powiedz, że chciałbyś się napić gorącego / gorącej .....
10. *Bikini* to damski, dwuczęściowy kostium plażowy. Na plażach naturystów nie nosi się .....

ZADANIE 18

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczowników zapożyczonych.

WZÓR

Policja sporządziła billing wszystkich moich rozmów telefonicznych.

Na billingu nie pojawił się numer telefonu mojego domniemanego rozmówcy.

1. Chciałem założyć big-band. Brakowało mi jeszcze sekcji rytmicznej i kilku saksofonistów. W ..... sekcja saksofonistów odgrywa dużą rolę.
2. Na wodach Polinezji zobaczyłem po raz pierwszy długi jacht o dwu kadłubach połączonych pomostem, czyli katamaran. Nigdy wcześniej nie widziałem .....

3. Zespół nabytego zaniku odporności, czyli AIDS nadal jest nieuleczalny. Chorzy na ..... z niecierpliwością oczekują na wynalezienie skutecznej szczepionki przeciwko temu wirusowi.
4. Brandy to napój alkoholowy oddestylowany z wina. Dziś wypięm kieliszek dobrej .....
5. Dzudo to rodzaj walki zapaśniczej. Zawsze chciałem trenować japońskie .....
6. Wszystkie filmy tego reżysera miały pomyślne zakończenie. Happy end był słowem-kluczem tego reżysera, a reżyser był mistrzem .....
7. Uwielbiałem smakowite wino portugalskie o nazwie porto. Lubięm wypić od czasu do czasu lampkę portugalskiego .....
8. Kiwi – moim zdaniem – to najsmaczniejszy owoc świata. Codziennie rano zjadałem jedno dojrzałe .....
9. Taxi to napis na taksówce lub na znaku informującym o postoju taksówek. Czekałem na postoju ..... na wolną taksówkę.
10. Zobaczyła taki napis na plakacie: Jednodniowy show chippendalesów w Wieliczce. Od lat marzyła o takim ..... w wykonaniu pięknych mężczyzn.

ZADANIE 19

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczowników zapożyczonych.

WZÓR

Kupiłem (1) sherry, (1) ponczo oraz (1) kakao. → Kupiłem jedno sherry, jedno ponczo i jedno kakao.

1. Lubię wino cabernet, pleśniowy ser brie oraz przyprawę curry. → Wypięm lampkę węgierskiego ....., zjadłem kawałek smacznego ..... oraz przyprawiłem kurczaka odrobiną oryginalnego .....
2. Na konferencji była pani ambasador, znany filozof oraz pani minister spraw zagranicznych. → Tylko przemówienie pani ..... przyjęto gorącymi oklaskami.
3. Na straganach pojawiły się świeże brokuły, dojrzałe avocado oraz piękne owoce mango. → Kupiłem pięć dorodnych ....., dwa ..... oraz dwa duże .....
4. Graffiti jest oznaką protestu lub kontestacji ludzi młodych. → W przejściach podziemnych miasta, ściany i mury zostały pokryte dowcipnymi .....
5. Cały wieczór przygotowywaliśmy confetti dla państwa młodych. → Państwo młodzi po wyjściu z kościoła zostali obsypani kolorowymi .....
6. W swoim dementi ambasador sprostował mylne informacje na temat Polski. → Po tem złożył swe stanowcze ..... w kancelarii szefa rządu.

7. Eskimosi budują igloo z bloków lodowych lub brył ubitego śniegu. → W takim ..... jest ciepło.
8. Mąż miał kupić kilo kiełbasy zwyczajnej i 30 deka pasztetowej. (pot.) → Po powrocie do domu okazało się, że kupił 10 ..... pasztetowej i aż dwa ..... kiełbasy.
9. Hindi to język urzędowy Indii, a jidysz to język europejskich Żydów powstały w X-XII wieku z dialektów zachodnio-środkowo-niemieckich, z dodatkiem elementów hebrajskich, słowiańskich i romańskich. → Chciałbym się nauczyć języka ..... i języka .....
10. Człowiek kopalny z paleolitu młodszego to homo sapiens. → Człowiek współczesny jest również nazywany .....

ZADANIE 20

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rodzajowe wyrazu *mój* w liczbie pojedynczej lub mnogiej.

WZÓR

0. To jest geranium?	→ To jest <u>moje</u> geranium. To <u>mój</u> ulubiony kwiat.
1. To jest cinquecento?	→ To jest ..... cinquecento. To <u>mój</u> ukochany samochód.
2. To jest kepi?	→ To jest ..... kepi. To <u>moja</u> ulubiona czapka.
3. To jest dingo?	→ To jest ..... dingo. To <u>moje</u> ukochane zwierzę.
4. To są toffi?	→ To są ..... toffi. To <u>mój</u> ciągliwy cukierek zrobiony z mleka.
5. To są spaghetti?	→ To są ..... spaghetti. To <u>mój</u> ulubiony posiłek.
6. To jest ranczo?	→ To jest ..... ranczo. To <u>moja</u> ulubiona oaza spokoju.
7. To jest husky?	→ To jest ..... husky. To <u>moje</u> ukochane zwierzę.
8. To jest sake?	→ To jest ..... a ..... sake. To <u>mój</u> ulubiony trunk.
9. To jest pepsi?	→ To jest ..... pepsi. To <u>mój</u> ulubiony napój.
10. To jest karo?	→ To jest ..... karo. To <u>mój</u> ulubiony kolor w kartach.

ZADANIE 21

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy przymiotników łączących się z nazwami krajów, miast itd.

WZÓR

Nasz / Nasze Cambrige?

→ Jest wspaniały / Jest wspaniałe (*wspaniały*)

1. Nasza <u>Alma Mater</u> ?	→ Jest	(<i>najlepszy</i>).
2. Francuskie <u>Cannes</u> ?	→ Jest	(<i>najpiękniejszy</i>).
3. Państwo <u>Chile</u> ?	→ Jest	(<i>bajkowy</i>).
4. Włoskie <u>Capri</u> ?	→ Jest	(<i>piękny</i>).
5. Amerykańskie <u>Detroit</u> ?	→ Jest	(<i>niebezpieczny</i>).
6. Znane / Znany <u>Hollywood</u> ?	→ Jest ..... /	(<i>bajeczny</i>).
7. Rzeka <u>Tennessee</u> ?	→ Jest	(<i>czysty</i>).
8. <u>Kongo</u> ? Była kolonia belgijska?	→ Jest	(<i>olbrzymi</i>).
9. <u>Mont Blanc</u> ?	→ Jest	(<i>bielszy</i>) niż śnieg.
10. Hiszpańskie <u>Toledo</u> ?	→ Jest	(<i>urokliwy</i>).

ZADANIE 22

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczowników zapożyczonych.

WZÓR

Mieliśmy jedno akwarium. Dokupiliśmy jeszcze jedno. → Mamy teraz dwa akwaria.

- Przeszła jedno delirium. Po tygodniu drugie. → Miała dwa .....
- Połknąłem jedno elenium. Potem drugie i trzecie. → W sumie połknąłem trzy .....
- W styczniu odbyło się jedno forum sejmowe, a dopiero pod koniec roku drugie. → Sejm odbył dwa .....
- Miałem piękne geranium w ogrodzie, drugie na balkonie, a trzecie na łące. → Miałem aż trzy .....
- W mieście było jedno gimnazjum prywatne, a drugie społeczne. → W mieście były dwa .....
- Mamy już jedno kontinuum zachowań agresywnych. Kolejna ekipa socjologów przygotowuje drugie. → Wkrótce będziemy mieć dwa ..... zachowań młodzieży.
- Wynajęliśmy wygodne lokum dla redaktorów. Wkrótce wynajmiemy drugie lokum. → Wydawnictwo będzie dysponować dwoma .....

8. Zasada wzajemnej tolerancji ugrupowań partyjnych to było novum w dziejach polskiego parlamentaryzmu. Kolejne novum to zaprzestanie kłótni podczas obrad parlamentu. → Te dwa ..... to zwycięstwo rozsądku.
9. Odłożono pierwsze głosowanie z względu na brak quorum. Odłożono również kolejne głosowanie. → Odłożono dwa zebrania ze względu na brak .....
10. Osiągnął optimum rozwoju. Osiągnął również optimum przyswajania nawyków. → Osiągnął w tym samym czasie oba .....

ZADANIE 23

Copyright by S. Mędak

Proszę przeczytać definicje wyrazów (rzeczowników, przysłówków, wyrażeń przyimkowych itd.) związanych z muzyką i wpisać poprawne formy poszczególnych terminów w miejsce kropek.

WZÓR

adadzio *'bardzo wolne tempo'*

Artysta wykonał znakomicie to adadzio.

a cappella *'wykonywany bez akompaniamentu'*

1. Śpiewała znakomicie .....

andante *'tempo spokojne, dość wolne'*

2. Dobra interpretacja tego .....

canto *'śpiew, melodia, głos'*

3. Z uwagą słucham tego .....

capriccio *'krótka solowy utwór instrumentalny'*

4. Zagrano dwa piękne ..... o pogodnym charakterze.

ces *'dźwięk c obniżony o pół tonu'*

5. Wykonał pan fałszywe .....

cza–cza *'odmiana mamba w wolniejszym tempie'*

6. Uwielbiał tańczyć w rytmie południowoafrykańskiej .....

jury *'komisja sędziowska powołana m. in. do rozstrzygnięcia konkursów artystycznych'*

7. Skompletowano najlepsze ..... do Konkursu Chopinowskiego z wybitnych muzyków.

moderato '1. umiarkowanie, 2. utwór muzyczny'

8. Ta orkiestra najlepiej gra .....

tremolando 'szybkie powtarzanie jednego lub wielu dźwięków podczas gry na instrumentach smyczkowych lub dętych'

9. Był mistrzem w .....

requiem 'utwór żałobny, msza za zmarłego'

10. Odprawiano wzruszające ..... podczas pogrzebu miejscowego mafioso / mafiosa.

ZADANIE 24

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy zaimków: *ten, ta, to, te / mój, twój, swój...* oraz rzeczowników zapożyczonych.

WZÓR

A. Mówi pan ciągle o alibi.

→ Proszę wykazać swoje alibi.

B. Barakuda to bardzo smaczna ryba.

→ Muszę spróbować tej barakudy.

1. Prosi pani o angaż w teatrze.

→ Proszę pokazać ..... z poprzedniego miejsca pracy.

2. Zrobiłam dziś befszytk.

→ Muszę spróbować .....

3. Polecają nam jakiś bestseller.

→ Nie wiem, czy kupić .....

4. To jest champion ostatniej olimpiady.

→ Chciałbym poznać .....

5. Uczciwość to moje credo życiowe.

→ Spróbuję iść przez życie z .....

6. Mam dość duży debet w banku.

→ Martwię się o .....

7. Mój brat pożycza ode mnie dżinsy.

→ Mój brat lubił chodzić w .....

8. High life to jego ulubiony świat.

→ Żył od lat w świecie .....

9. Znowu kupiłaś keczup smakosza.

→ Nie lubię .....

10. Znowu kupiłeś coca-colę light.

→ Nie znoszę .....

ZADANIE 25

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek prawidłowe formy rzeczowników zapożyczonych (nazwy geograficzne).

WZÓR

Czy chciałbyś pojechać do Tokio?

1. Czy wiesz, jakie jest Rio de Janeiro?
2. Czy znasz dobrze San Francisco?
3. Osło to stolica Norwegii.
4. Mam przesiadkę w Monachium.
5. Kolorado to piękna rzeka.
6. Marzą mi się śniegi Kilimandżaro.
7. Foksal to znana ulica w Warszawie.
8. Davos to małe miasto w Szwajcarii.

9. Lille leży blisko Belgii.
10. Monte Casino to historyczne wzgórze.

Tak. Nigdy nie byłem w Tokio.

Nigdy nie miałem okazji być w ..... .
Tak. Mieszkałem dwa lata w ..... .
Chciałbym pojechać do ..... .
Jakimi liniami lecisz do ..... ?
W zeszłym roku opalałem się nad ..... .
Kiedyś może wybierzemy się w ..... .
Moja ciocia mieszka przy ulicy ..... .
Wielcy tego świata zbierają się raz na rok
w ..... .
Nigdy nie byłem w ..... .
Znam piękną pieśń: *Czerwone maki pod*
..... .

1.4. Łączliwość składniowa rzeczowników odczasownikowych

ZADANIE 26

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników odczasownikowych.

WZÓR

Nie warto się buntować przeciwko normom społecznym.

→ Bunt przeciwko normom społecznym mija się z celem.

1. W tej rodzinie brakowało mocnej ręki.

→ ..... mocnej ręki w tej rodzinie miał negatywny wpływ na wychowanie dzieci.

2. Przebacz im, Boże, bo nie wiedzą, co czynią.

→ Ich karygodne ..... wynikają z zupełnego braku ukształtowania świadomości.

3. Dotknąłem palcami jej delikatnej skóry na dłoniach.

→ ..... mojej ręki nie zrobił na niej żadnego wrażenia.

4. Chora gorączkowała, kaszlała, powoli zaczynało jej brakować tchu.

→ Suchy ..... chorej słychać było na całym korytarzu szpitala.

5. Podróźni przemycali przez granicę papierosy, alkohol i narkotyki.

→ ..... tzw. używek jest zabroniony i karalny.

6. Ten popularny artysta występował na deskach wszystkich prowincjonalnych scen.

→ ..... tego artysty budziły wielkie zainteresowanie publiczności.

7. Zazdrościła wszystkim kolegom sukcesów wydawniczych.

→ ..... tej kobiety miała negatywny wpływ na jej stan zdrowia i urodę.

8. W czasie rozmowy uśmiechał się serdecznie do wszystkich.

→ ..... tego chłopca budził w każdym rozmówcy radość.

9. Od kilku tygodni spisywał wszystkie książki w swej ogromnej bibliotece.

→ ..... wszystkich książek zajął mu wiele czasu.

10. Studentka trudziła się od kilku godzin nad przygotowaniem referatu.

→ Ten ..... jej się opłacił, ponieważ referat wzbudził duże zainteresowanie u słuchaczy.

ZADANIE 27

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników odczasownikowych.

WZÓR

Dobudował jeszcze jedno mieszkanie, choć nie uzyskał pozwolenia władz.

→ **Dobudował mieszkanie bez uzyskania pozwolenia władz.**

1. Spowodował wypadek, ponieważ za szybko skręcił w prawo.

→ Spowodował wypadek na skutek szybkiego ..... w prawo.

2. Zostali zatrzymani przez straż graniczną, ponieważ przemycali narkotyki.

→ Zostali zatrzymani przez straż graniczną za ..... narkotyków.

3. Dyrektor otrzymał wysoką premię, bowiem w firmie systematycznie wzrastała produkcja.

→ Za systematyczny ..... produkcji dyrektor otrzymał wysoką premię.

4. Słynna artystka wystąpiła na zaimprovizowanej scenie z okazji otwarcia mostu na Wiśle.

→ Zaraz po ..... odjechała z tego miejsca swoim nowym mercedesem.

5. Komuniści znowu powrócili do władzy.

→ Ich ..... do władzy dla jednych jest niepokojącym objawem, dla drugich powrotem do przeszłości.

6. Prawie wszystkie ptaki odleciały z naszego sadu.

→ Zaraz po ich ..... zrobiło się cicho i smutno.

7. Lekarz powiedział, że jeśli powrócą stany lękowe, należy zwiększyć dawkę lekarstwa.

→ Lekarz powiedział, że w razie ..... stanów lękowych, należy zwiększyć dawkę lekarstwa.

8. Aby podzielić sprawiedliwie cały majątek, musi się zebrać cała rodzina.

→ Przed ..... majątku musi się zebrać cała rodzina.

9. Lekarz dyżurował kilkanaście godzin na oddziale intensywnej terapii.

→ Po tym męczącym ..... zasnął w ciągu sekundy na swoim fotelu.

10. Wyjechali stąd tak szybko, że nawet tego nie zauważyliśmy.

→ Po ich tak szybkim ..... czułem się trochę głupio.

ZADANIE 28

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników odczasownikowych.

WZÓR

Ptaki przylatują na wiosnę, a odlatują jesienią.

→ **Natychmiast po przylocie zaczynają budować swoje gniazda.**

1. Rząd podjął decyzję zamrożenia płac, chociaż związki zawodowe naciskały na premiera. (pot.)

- Pod wpływem ..... związków zawodowych rząd wycofał się z tej decyzji.
2. Nie zapraszaliśmy nikogo do siebie, bowiem od kilku tygodni remontujemy dom.
→ Ze względu na ..... domu nie zapraszaliśmy do siebie znajomych.
3. Nie udało mi się spotkać z przyjacielem, ponieważ nagle wyjechał za granicę.
→ Z powodu jego nagłego ..... nie mogłem się z nim spotkać.
4. Kiedy szukałem pracy, musiałem kontaktować się z wieloma ludźmi. → Dzięki ..... z ludźmi znalazłem dobrze płatną pracę.
5. Zapowiedziano w telewizji powołanie komisji śledczej przeciw byłemu ministrowi finansów.
→ Tuż po ..... ludzie zaczęli obawiać się o swoje konta walutowe w bankach.
6. Z oficjalnych danych dowiadaliśmy się, że PKB ciągle wzrastał. → Mimo ogólnego ..... PKB, niektórym grupom społecznym żyło się coraz gorzej.
7. Ostatni raz spowiadałem się w kościele rok temu. → Od ostatniej ..... upłynął już rok.
8. Dyrektor firmy nie odpowiedział na postulaty pracowników i związków zawodowych. → Trzech przedstawicieli pracowników udało się osobiście po ..... do gabinetu dyrektora.
9. Co miesiąc odczytywano zużycie energii elektrycznej z licznika kamienicy. → Podczas ..... sprawdzano również zabezpieczenie licznika.
10. Upierała się przy swojej opinii, chociaż wiedziała, że nikt się z nią nie zgadza.
→ Przez swój głupi ..... straciła wielu przyjaciół.

ZADANIE 29

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników odczasownikowych.

WZÓR

Sekretarka organizowała podróże służbowe prezesa firmy.

→ Organizowanie podróży prezesa firmy zajmowało jej sporo czasu.

1. Pracownicy tej firmy zapewniali sprawną obsługę biura. → .....
sprawnej obsługi biura było najważniejszym zadaniem tego zespołu.
2. Dyrektor wymagał, aby pracownicy zaangażowali się w działalność firmy. → Dla dyrektora sprawa ..... pracowników w działalności firmy miała olbrzymie znaczenie dla jej przyszłego rozwoju.

3. Tłumaczysz się brakiem czasu, aby mi nie pomóc. → Przecież wiesz, że nie zrobię tego bez twojej .....
4. Lekarz poprosił pacjenta, aby szybciej oddychał. → Z jego ..... wywnioskował, że pacjent ma kłopoty z płucami. (*pot.*)
5. Spierali się na temat wizji rozwoju szkolnictwa w środowisku wiejskim. → Ich ..... przerodził się w dyskusję, której końca nie było widać.
6. Zawodnicy startowali po usłyszeniu trzeciego sygnału. → Po ..... zawodników na trybunach stadionu zapanowała głucha cisza.
7. Pozostawione przez rodziców dziecko głośno plakało. → Od ..... miało mokre policzki i ubranko.
8. Przedstawiciel komitetu strajkowego odczytał petycję do rządu. → Po ..... petycji na sali rozległy się rzęsiste oklaski.
9. Strażnik obchodził plac budowy i sprawdzał, czy wszystkie bramy zostały zamknięte. → Od razu po ..... notował w dzienniczku raport z wykonanej czynności.
10. Wyszła za mąż za Piotra, ponieważ przymusili ją do tego rodzice. → Wyszła za Piotra pod ..... rodziców.

ZADANIE 30

Copyright by S. Mędak

Proszę wpisać w miejsce kropek właściwe formy rzeczowników odczasownikowych.

WZÓR

Przyszedł do czytelnicy miejskiej, żeby przejrzeć codzienną prasę.

→ Przyszedł do czytelnicy w celu przejrzenia wybranych gazet.

1. Zanosila dokumenty do tłumacza, który przekładał je na język niemiecki. → Zanosila dokumenty do ..... na język niemiecki.
2. Kupił ciężarówkę, aby przewozić meble. → Kupił ciężarówkę do ..... mebli.
3. Składał pieniądze, aby zakupić teren pod budowę. → Ze względu na ciągłą inflację waluty odkładał ..... terenu na później.
4. Kolejni zawodnicy walczyli na pięści. → Po każdej ..... sędzia ogłaszał wyniki.
5. Wystrzelił pierwszy nabój z nowego karabinu. → W czasie ..... zauważył, że karabin działa tak, jak powinien działać.
6. Turyści zagraniczni lubią wywozić z Egiptu cenne pamiątki. → Przepisy celne nie zezwalają na ..... cennych pamiątek z tego kraju.
7. Podczas festiwalu wystąpił nowy, znakomity zespół. → Z tego ..... bardzo szybko nagrano płytę kompaktową.

8. Siedzieliśmy przy ognisku i śpiewaliśmy popularne piosenki. → Przy ..... popularnych piosenek spędziliśmy prawie cały wieczór.
9. Rozkwitają już pąki na jabłoniach. → Tej wiosny ..... pąków na jabłoniach jest wcześniejszy niż w zeszłym roku.
10. Podzieliliśmy wszystkie paczki między wychowanków domu dziecka. → ..... paczek zajął na kilkanaście minut.

Zadania testowe numer 26–30 opracowano
na podstawie: Mędak S., *Co z czym?*, op. cit.